

Penni-Bibliotek för barn

innehåller:

- Häft 1: Fiskarbojorna. Winbären. Twillings-systrarna. Smultronen.
- Häft 2: Första maj eller ängspöket. Den gode sonen. I staden och på landet. Sparfvarne.
- Häft 3: Nunnan. Månen. „Svarje årstid har sin trefnad.“ Kanariefågeln.
- Häft 4: Zigueneriskan. Den gode fadren. Sjökaptenen. Rosenbusken.
- Häft 5: Tiggargossen. Trädgården. Kusinerna. Blommorna. Den oskyldige fången. Solen.
- Häft 6: Den värnlöse. Det bedjande barnet. Fattig och rik. Regn och solken. Bönhörelsen.

Penni-Bibliotek för barn

utgivet från

G. W. Edlunds förlagsexpedition.

Häft 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Pris: 15 penni.

Linna

IV b,
Kapsel

Första maj eller ängspöket.

Det var en skön afton om våren. Solen höll
just på att gå ned bakom bergen och fåglarne
började småningom tystna. På den lilla prest-
gården i Helmelä by var lika stilla och fridfullt,
ty det var en lördagsafton. Väfstolen och spinn-
rocken hade stannat i hushållskammaren, pastorshans
syarbete hade blifwit undanlagdt; endast i köket syss-
lade några tjensteflickor med aftonmåltiden. Utan-
för det lilla gulmålade huiet, på en bänk, sutto pa-
storns tvenne barn, Julia och August. De språ-
kade förtroligt med hvarandra om fåglar, blommor
och dylikt, ibland rådfrågande fadren, som satt i
det öppna fönstret ofwanföre och läste.

Efter en stund stego de båda upp. „Gwart gå
J?“ sporde fadren. „Vi gå att se på vår lilla
sib och våra barkbåtar!“ ropade barnen och sprungo
vidare. Snart kommo de till en liten port, som
ledde från trädgården till en stor äng. Strax utan-
för porten, till höger, fanns en liten gångstig, den
följde de tills de kommo till en bergsflack. Der
stannade de, ty uti en ingröpfung i berget fanns
regnwatten, och uti ett skul, bygd af träbitar,

funnos några små barkbåtar. Detta var barnens älsklingsplats. Der lefte de alla dagar, om våren med barkbåtar, om sommaren med ärtskidsbåtar.

„Se, August, hur vår lilla sjö är lugn, alldeles som en spegel.“ „Ja, den är bra nått“, svarade gossen; „Skola wi lägga ut våra båtar?“ „Nej, wet du, då grunla wi vår wackra spegel“, svarade Julia. „Ja, det är sant, men hwad skola wi då göra?“ „Wi skola prata om allt det roliga som blir nu snart.“ „Du menar första maj?“ „Ja, och morgondagen, två roliga dagar efter hwarann.“ „Ack, i morgon predikar ju pappa.“ „Ja, magistern predikade sista söndags.“ „Tänk huru snart det blir första maj, denna roligaste dag på året utom julen och midsommaren.“ „Dch många andra lika roliga dagar“, skrattade Julia. „Wisserligen finnes det många roliga dagar om året, men nog är första maj en bland de roligaste.“ „Ack, jo.“ „Tänk de sköna pepparkakorna, det präktiga mjöddet, de roliga lefvarne, de wackra bollarne, de glada barnen, allt, allt är så gladt, så roligt!“ August log och klappade i händerna wid tanken på de många roligheter. Ännu en stund pratade systonen om första maj, men sedan kom Anna-Kajsa och bad dem komma in: „wällswarte färti' omenoita och filakoita“, sade hon. Anna-Kajsa war lökspiga på prestgården. Hon war från

en finst socken och hade följt med sin kära mamfäll, när denna blef gift med pastor Grönwall och flyttade till Helmelä. Der hade Anna-Kajsa lärt sig litet swenska, men nog gick det på sned ändock. För skrattade barnen åt hennes swenska, men nu gjorde de det icke mera, ty „Anna-Kajsa menade ändock mycket wäl, fast hon talade dålig swenska“, så hade deras mamma sagt, och hwad ramma sagt, det war ju alltid bra och rätt; så tyckte åtminstone barnen och alla andra som kände henne.

Om aftonen, då barnen togo godnatt af hwarandra, sade Julia: „Kom ihåg morgondagen.“ August tillade: „och första maj!“

Nu war det då söndagsmorgon. Solen tittade in genom fönstret till Julias lilla kammar, men der war ännu natt. Den lilla flickan sof så sött i sin säng, att den wänliga solen ej nådes wäcka henne, utan wäcke i stället den muntra grönsiskan, som satt der uppe i buren, med näbben under wingen. „Stig upp“, hwiskade solen till grönsiskan, „stig upp och prisä Herren din Gud, som skapat en så här lig morgon; hör huru dina bröder och systrar qwittra i skogen.“ Strax lyfte fågeln upp hufwudet, plockade sig med näbben, drack litet watten och började sedan qwittra de allra nättaste små wisor, ja, så nätta, att ingen menniska kunde sjunga så, som den lilla grönsiskan i buren. Den hade redan

sjungit en god stund, då Julia wafnade. Först föll hon på knä i sin lilla bädd och tackade Gud för den förflutna natten, samt bad om beskydd afwen för den kommande dagen; sedan hoppade hon ur sängen, öppnade fönstret och började så klåda sig. „Ja, qwittra du, min Bibbi“, sade Julia, der hon stod wid fönstret och kammade ut sina långa, bruna flåtor; „qwittra du, det är minsann att qwittras åt, en sådan söndagsmorgon har ej funnits sedan jag blef född.“ „God morgon, Julia!“ ropade en glad och hurtig röst nedanför fönstret. Julia tittade ut, och se, — det war August. „Nå, min gubbe, huru har du warit så tidigt uppe i dag?“ frågade Julia. „Är det tidigt, du lilla ijufofwerfka, klockan är 7 på stund.“ „Åh, det wistste jag ej.“ „Ja, klåd dig nu fort och kom sedan hit ned!“ ropade August och galopperade ned för trädgårdsgången. Nu war det som om Julias små händer hade fått wingar. De skynda sig så att klåda på Julia, de slåtade henne, de twättade henne, och ett, tu, tre war hon färdig; men ännu fick hon icke gå ut. Svarföre det då? Jo, Bibbi skulle få friskt watten och hampfrö samt en bit socker på söndagsmorgonen; afwen skulle fönstret stängas och dörren till buren öppnas, på det Bibbi stacfare skulle få flyga litet omkring i rummet. Då allt detta war gjordt, tog hon sin halmhatt och sprang

ner till trädgården. Uti en berceau sutto hennes föräldrar samt August. Glada och wänliga woro de alla, Julia likaså. Då barnen ätit sin frukost, sprungo de genast till deras käraste lekplats, bergsklacken med sjön.

Och sedan följde de sin moder till kyrkan. Deras fader skulle predika i dag och då isynnerhet gingo de så gerna i kyrkan. Predikan war också i dag wackrare och tydligare än någonsin förut, så tyckte säkert barnen, ty de sutto så stilla och lysnade så uppmärksamt till den goda fadrens förmanande ord. Wistste hände det att helt andra tankar smögo sig i lille Augusts hufvud, att han kom att tänka på bollspel, pepparkakor eller annat dyligt, men August jagade strax bort dem och hörde sedan ännu uppmärksammare på predikan. Ja, han höll till och med ögonen slutna ibland för att icke se en liten bondpoike, som satt framför honom och gjorde allehanda grimaser och gester, så Julia en gång stusfode på August och sade: „sof icke, kåta August!“ Men August svarade: „jag sofwer ej, men jag will ej se på den der obefkedlige Petter.“ Då war Julia nöjd.

Wid middagsbordet sade fadren: „nå, mina barn, hwilket war ingångspråket till min predikan i dag? Julia, swara du!“ „Så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende Son, på det att hwar och en,

som tror på Honom, skall icke förgås, utan få erinnerligt lif", sade Julia, „är det icke rätt?“ „Jo, det är rätt, min flicka.“ „Förstoden I allt hvad jag sade?“ „Åh ja“, svarade barnen nästan på en gång. „Pappa predikade så tydligt och så vackert i dag.“ „Det är ock ett af de vackraste och härligaste språk jag känner“, sade Julia lifligt. „Sag minnes när mamma en gång förklarade det för mig, så gret jag.“ „Ja, det är ett skönt språk. hwilket kapitel kommer jag att förklara i afton?“ „Pappa kommer att tala om Jesu bergspredikan, som finnes i Math. 5 kap.“, svarade August. „Ja, så är det, min gosse.“ „Söta pappa, skola wi ännu läsa inne, eller hur.“ „Nej, wi funna ju gå till trädgårdsstatongen.“ „Ät ja, ack ja, o huru roligt det blir!“ ropade barnen. „Men om pappa wille vara så god och lemna fram de böcker wi skola dela ut i dag, förrän pappa lägger sig, så skulle wi laga allt i ordning så nått till aftonen.“ „Godt, jag skall göra det.“

På eftermiddagen gingo Julia och August till ett stort, vackert rum, som kallades „biblioteket.“ Der funnos många skåp och hyllor med både gamla och nya, fula och vackra böcker. Der, på ett stort bord, stodo tvenne högar med smärre gudliga böcker och berättelser; Julia tog den ena högen och August den andra. Sedan gingo de ut genom en

glasdörr som ledde till trädgården. Uti ett stort lusthus stannade de, uppstapade böckerna på ett bord, lystade en länstol framför bordet och lade en bibel samt några psalmböcker framför den. Sift lystade de långa, långa trädgårdsbänkar och soffor omkring väggarne, allt under det deras små tungor ifrigt woro systerfätte. Då nu allt detta war gjordt, satte de sig bredwid hvarandra för att hwila. „Ett hafwa wi ändå glömt“, sade August, „nemligen wattenkarafin.“ „Nåh, det blir tids nog att hemta den, wattenet blir så varmt när det får stå.“ „Så är det“, svarade August och gick till bordet för att slå upp i bibeln det ställe hans fader skulle tala om.

Snart började en och annan liten bondgosse eller flicka komma till lusthuset; de helsade på herrskapsbarnen och började sedan prata. Sift, då alla woro samlade, kom pastorn sjelf. Efter en kort, men kraftig bön sjöngs en psalmvers, och sedan började den goda pastorn förklara bibeln. De små barnen såwål som deras föräldrar lysnade uppmärksamt till hans förklaringar. Och sedan förhörde pastorn de små barnens katekes lexor och de bibelspråk de hade fått till lexa från sista söndagen; ock så August och Julia fingo förhöra en och annan lexa. Slutligen sade fadren: „kära barn! det är nu ett år sedan denna söndagskola öppnades, ty

det är i dag sista april. Under hela detta år har jag varit ganska nöjd med eder allesamman, utom några få, hvilka, jag hoppas, skola blifwa slitigare nästa år. Nu har jag köpt upp några små böcker, hvilka jag skänker Er. Låt nu se, att I ären beskedliga och slitiga i nästa år också." Pastorn winkade nu åt Julia och August, hvilka kommo fram till bordet, togo hvar sin hög af böcker och delade ut ibland barnen. Dessa nego och tackade, mycket glada öfver att en gång hafwa en bok utom katekesen och psalmboken. "Se så, nu har jag då äntligen 3 böcker", sade en. "Psalmbok, katekes och den här." "Ja, men jag har än flera", sade en annan: "jag har desutom fjolårs almanacka, och en liten bok, som den här lilla mamselln skänkte mig då jag låg så illa sjuk i nervfebern." "Det var ju fastigt, att hafwa 5 böcker", sade de andra. Under tiden barnen pratade och wisade sina böcker för hvarandra, hade en af de äldre gossarne, som kallades "swarta Jonas", för att han war så mörk och nästan alltid sotig eller oren i ansigtet, gått till pastorn och i tysthet frågat huru det skulle blifwa med morgondagen. Och pastorn hade swarat: "gerns får ni komma till ången, som förut, och majstången får I laga om I wiljen, jag skall wäl tala med pastorlkan att I får lappar och annat grant att smycka den med: kom du i afton till köket, förän

du går bort, så skall du få dem." "Tackar så mycket, goda herr pastorn", sade gossen; "nog skall jag wäl komma."

"Adjö nu, mina barn, gån nu wackert hem och tänken på hwad I hafwen hört och läst i dag", sade pastorn, i det han tillika med Julia och August aflägsnade sig. Bondbarnen gingo också till sina hem, utom Jonas, som smög sig till köket. Der fick han en korg med lappar, glitterpapper, granna band och annat lyfande. "Halloh der!" ropade han, då han märkte hela barnskaran, som ännu ej hunnit fram till byn. "Stanna, så får I se!" ropade han. Barnen stannade twärt och undrade hwad han wille af dem. "Se bara!" ropade Jonas och satte forgen på marken. "Åh, hjertandes, huru grant, det är wiset till majstången", sade en flicka. "Ja, Lena, just till majstången", swarade Jonas. "Nu har swarta Jonas stält sig in igen och gått och tiggat", skrattade en osnygg och illa klädd gosse, som såg ut att wara mycket elak. "War tyst, Jaakko", ropade de andra, "du har ingenting att göra dermed; det war ju bra att han skaffade oss grant till majstången." "Desutom har jag ej tiggat det, utan pastorn bad mig sjelf komma till köket", sade Jonas.

Barnen kommo nu öfwerens om att nästa morgon tidigt gå till skogen för att skära smidiga qwi-

star och deraf göra fransar och ringar, samt att plocka litet blad och löf.

„Der bredwid jette-efen skola wi samlas, och siff floctan 4 skola wi wara der“, ropade Jonas, när de skildes åt. „Bara du int' sjelf sku' försöfwa dig?“ ropade Jaakko. Men då blefwo de andra ledsna och började jaga bort honom, under det de ropade: „bort med Niemilä Jaakko! bort med Niemilä Jaakko!“ Så slutades den dagen. — — Andra morgonen tidigt wakenade Jonas. Han bodde helt ensam med sin fattiga moder, som war enka efter en soldat. De bodde i en liten backstuga. Han war en bestedlig gosse och gjorde gerna andra till wiljes; dertfore steg han också nu rätt tidigt upp, gick sakta ut med en fällknif i handen och ett brödstycke i fickan; han gick till skogen. Der war en stor ek, som kallades jette-efen, och omkring den war en öppen plats; dit sprang nu Jonas. Inngen war ännu der, men han började redan skära qwistar. Snart såg han en hel hopy barn komma springande. „God morgon! god morgon!“ ropades. „Åhhå, hwad du har warit tidig af dig“, sade en af flickorna. „Ja, ser du, jag wakenade och tänkte att kl. redan war mycket, och så kom jag hit.“

Jonas drog nu fram forgen med lapparna och grannlåtarna, gossarne skuro qwistar och flickorna

sirade dem med granna papper och lappar. När nu allt war färdigt, buro de det under sång till ången, utanför pastorns trädgård. De satte sig der för att wänta på August och Julia. De pratade och strattade, men slutligen ropade en af barnen: „de komma!“ Strax stego de upp och gingo emot dem. „God morgon, god morgon!“ ropade August. „Gog morgon, herre!“ ropade barnen, „wi ha' den äran att gratulera, lycka till namnsda'n!“ „Tack! tack! kära ni“, sade August, „men hwilken wacker majstång ni lagat“, ropade han förtjust. „Hwarifrån ha'n J fått så wackra lappar?“ sporde Julia. Barnen logo endast, de sade intet; de togo August wid handen och sade: „kom nu, herr Philip, wi skola sätta oss der wid björken.“ „Hwad skall detta betyda?“ utropade August då de anlände till den stora björken, midt på ången. „Ser icke herr Philip att det är ett bord?“ „Jo wisst, men med så wackra qwistar och mössa, och“ „Ja, det är namnsdagen till ära“, swarade swarta Jonas, som i dag fått en ren skjorta och twättat båd' ansigte och händer.

August, eller Philip, som de för ro skull kallade honom på Philipsdagen, började nu undersöka de små paketen som funnos på bordet; utom några wackra gåfwor, dem han erhållit af sina föräldrar, funnos der också några förfärdigade af bondbarnen,

såsom en splitterny barkbåt med segel och styre. Evnenne dockor af tråd att sätta i båten, en lineal af bysnickaren, samt andra nåtta och nyttiga småsaker. Sedan nu barnen en stund hade pratat, skildes de åt för att gå hem, ty fastän de alla woro fria från byskolan på första maj, behöfdes de ändå hemma. „Vi skola åter jamlas här i eftermiddag“, ropade August. „Ja! ja!“ „Hemten edra små syskon med!“ ropade Julia. „Tack! tack! mamsell.“ Och så sprungo de bort.

Julia och August hade ledigt hela dagen. De sprungo och lekte både i trädgården och på ången samt wid bergsklacken. Alltjemt suckade de: „ack, om det helst blefwe middag snart.“ Så kom då ändtligen middagen och sedan eftermiddagen. Kloctan hade just slagit 4. Julia och August, som hade tagit sig en lur för att bättre orka springa, möttes på trappan. „Dager du icke handskar på dig?“ „Nej, August, jag kan ej leka så bra då, det gör ingenting om mina händer litet solbrännas.“ „Så tycker jag också“, sade August. De togo hvarandra i hand och gingo åt ången till. August hade en sprättbåge på axeln, en påse med pilar wid håltet, en stor boll i handen samt en kapp. Julia hade en boll, och öfwer axeln hade hon hängt några ringar, med hvilka hon skulle fasta volang; kapparne bar hon i handen. Då de

fommo till ången, woro redan alla barnen samlade. De togo nu i ring och dansade lustigt omkring majstången. „Stopp, nu!“ ropade August efter en stund. „Jag tycker mig se ett litet sällskap der borta.“ „Ja, ja, ja, hurrah! hurrah!“ ropade barnen. Der kom verkligan pastorn, pastorikan och adjunkten, samt befälningssman Björkell med sin syster och 4 barn: efter dem kom en dräng och en piga som bar en korg och en kaffepanna. Nu skafade man bränse, gjorde upp eld och satte kaffepannan på. Under tiden dukades kopparne på en stor sten. Alla, till och med bondbarnen fingo sin kopp kaffe. Sedan begynte lekarne: man slog boll, man kastade volang och sköt till måls, allt under muntert skratt och glam. De äldre personerne sågo på en stund, men som marken ännu war nästan för kall att sitta på, gingo de åter bort, och barnen blefwo ensamme. Det började redan lida mot aftonen, barnen woro ganska trötta, och alla lekar hade de lekt. Då sade August: „jag tycker att wi borde hwila osä litet, och sedan gå till skogen och ströfwa omkring för att söka blåsippor.“ „Ja, ja, det blir nog roligt“, sade några, men Lisa Pehrsson, en liten, ganska trind och rund flicka, sade: „huru går det då med ängspöket?“ „Ack, ja, ängspöket!“ sade några af de mindre och sågo sig omkring med en wiss ängslan. Julia och August

började skratta och sade: „waren ej widskepliga, kära barn, pappa har ofta sagt att det är bara dumt prat och att det ej fins några spöken i werlden.“ „Ja“, mente Lisa, „det är nog godt att säga för dem som ej sett ett sådant otyg, men, . . . men . . . se mor har sett det många ewiga gånger, när hon sent om aftenen gått här öfver ängen.“ De sista orden hade Lisa endast hwisfat och såg sedan temmeligen försträckt omkring. „Nå, hvad gjorde mor din då?“ frågade en gosse. „Jo, ser du, hon läste wälsignelsen och gick bara desto fortare“, svarade Lisa. „Emellertid kan det ej vara sant“, sade Julia, „och wi skola alls icke bry oss om historien, utan efter wi nu hwilat litet, så skola wi börja vår wandring.“ „Ja, men“, . . . sade några. „Nå August, då gå wi ensamma för att wisa det wi ej äro rädda“, sade Julia. „Nej, nej, det får I ej, wi komma med, wi komma med!“ ropade alla barnen, och så bar det af till skogen. Under det de der ströfwade omkring, sjöngo de några glada sånger och pratade högljudt. Det var redan aften, då Julia sade: „det blir mörkt och daggen har fallit, wi borde nu gå hem.“ „Ja“, sade Lisa, „och desutom så . . . aj, aj, men såg Ni något?“ „Nej!“ ropade de andra, wi sågo intet.“ „Ja, men jag såg något“, sade Lisa och blef något blef om nosen. „Borde wi ej skynda

oss hem?“ sade en liten flicka och smög sig nära till Julia. „Ack, hvad I ären pjåkiga“, sade Julia. „Ja, må wara, men wi gå ändock hem“, sade bondbarnen. „Och jag kommer sjelf med“, sade Julia. „Nå, se så, det war bra“, sade barnen och gingo hemåt; men då de kommit till skogsbrynet, stannade de främsta helt plötsligt; „hwad nu?“ frågades. „Det war juft som hade något hwitt skymtat fram der bakom den stora stenen“, sade en. „Åh, prat“, svarade de äldre; „jo, men se nu, Herre Gud, det är spöket, hjälp, hjälp!“ och de begynte springa af alla krafter. Till och med August och Julia hade förlorat modet; ty de hade ju helt tydligt sett ett rystligt högt spöke i hwita kläder spatsera twärs öfver ängen. Men nu, hvad war det, någon ropade: „stanna! stanna! o, we, kunde det wara spöket?“ Några af de driftigare sågo sig om, och hwad sågo de — jo, swarta Jonas, som sprang efter dem och skrattade så att han war nära att fitna. Barnen stannade och frågade, högeligen förwånade, hwad han så skrattade åt. Swarta Jonas kunde ej genast swara för skratt, men sedan sade han: „ack, I eländiga narrar och krufor, huru lätt man kan narra Er. Se här, will Ni se ett spöke?“ „Är du spöket?“ frågade de andra på en gång. „Ja, se nu“, och Jonas sprang ett litet stycke tillbaka, steg upp på ett par styktor och svepte

sig i ett stort hvitt skynke, och började så marschera med långa steg förbi barnen, som nu skrattade i full hals. Swarta Jonas hoppade åter ned och sade: „så har det wilst warit med alla spöket och warit mycket förskräckt, gick jag sent en afton hit till ången och lade mig der bakom några buskar. Jag hade ej legat länge innan ett förfärligt spöke syntes der wid byvägen; jag blef redan skräm, mitt hjerta började bulta så att det syntes utanpå jackan, men jag beslöt att ändock stanna qwar, ty huru skulle jag wäga wisa mig för spöket. Men spöket kom allt närmare och närmare; slutligen gick det alldeles förbi busken der jag låg. Då tyckte jag mig se något under skynket som liknade stylder, och så war det ock. Jag ropade: „Hallo! hwem är det?“ Skynket upplystades, och jag såg . . . hwem tror Ni? jo ingen annan än — långa Erik, som wille fånga nattlappar.“

Alla barnen började hjertligt skratta. „Ja“, sade Jonas åter, „och nu, när någon en gång hade sett något dyligt, hafwa de skrifit i hela byn derom, och så tro de alla på det.“ „Men hwarföre har du ej berättat om det?“ frågade barnen. „Jo, för att Erik bad mig tiga dermed en liten tid.“

Alla barnen skildes nu åt och gingo hem. Juliana och August berättade också för sin fader histo-

rien om spöket och fingo en liten tillrättwising för sin widseplighet.

Den gode sonen.

Anton war anstald i ett stort handelshus, der hans far war bokhållare.

Fadren måste för husets affärer göra en lång resa öfwer hafwet.

Då ingick den sorgliga underrättelsen att skeppet blifwit borttaget af sjörofware; huru det gått med Anton's far wiste ingen.

Anton tjenade troget och ärligt, blef sjelf handelsbokhållare, och förtjenade genom flit och skicklighet en liten förmögenhet.

Äntligen erfor han att fadren war slaf i Turkiet, och han beslöt ögonblickligen att befria honom. Han samlade i hop alla sina sparade penningar, sålde sina bästa kläder och allt, som kunde ha något penningwärde, tog hyra som matros på skeppet för att inbespara lefnadskostnaden under resan, kom så till det ställe i Turkiet, der hans far war slaf, och erbjöd sig att köpa honom fri.

Men turken fordrade en så stor summa, att allt hwad Anton fört med sig icke ens räckte till hälften. „Nå“, sade Anton, „så tag mig då till slaf i min faders ställe. Jag är ung och kan göra mera nytta än min fader, som redan är gammal.“

På turkens befallning kom fadren, omfamnade öfverraskad sin son och begge greto af rörelse. Då fadren hörde att sonen wille bli slaf i hans ställe, gret han ännu häftigare och wille alldeles icke gå in derpå.

Men sonen sade: „Ack älskade fader, jag är icke allenast beredd att bära edra slafbojor, utan och att återge er lifwet. Jag lösepenningen, som jag medfört, till respennningar och lef wäl!“

Då rördes turken till tårar och sade till Anton: „Du är en god, en ädel son! Jag skänker din fader friheten utan lösen och desutom så mycket pengar, att ni begge kunna upprätta ett eget handelshus; ty du, käre Anton, har handlat som en god son efter Guds wilja bör uppföra sig mot sin fader.“

Föräldrars lycka, deras bopp
är barnet Gud dem gifwit;
Ett wärdigt barn allt offrar opp
för dem, ja sjelfwa lifwet.

I staden och på landet.

Herr och fru Berndison spasserade en wacker höstdag med sina trenne barn uti staden P De hade nysst flyttat från landet, der de tillbringat sin sommar. „Huru mycket roligare är det icke på landet än i staden!“ sade Richard, den äldste af barnen. „Det tycker jag ej“, sade Ida, „i staden är lika roligt, om ej roligare, än på landet.“ „Ja, för att du tycker om att gå på wifiter och hafwa främmande, och . . .“ „och gå i skolan och wara slitig“, sade Ida. „Nå, jag will ej disputera med dig“, sade den beskedlige goßsen. „Huru tycker du, min lilla Pulla?“ frågade han, wänd till sin yngre syster, Ellen. „Jag tycker som du, Richard“, sade denna, wänligt blickande upp i sin broders anlete. „Nå, det tjenade till intet att du frågade Ellen, du wet ju att hon alltid tycker som du“, sade Ida litet försmädligt. „Se så, kära barn, I skolen icke kfwäs nu“, sade modren. „Nej, bästa mamma“, swarade Richard, „det skola wi ej göra . . . se, Ellen, hwilken nått, liten hund! Men nej, se då, huru den bär en docka!“ — „Ja“, sade Ellen, „den bär verkligen en docka.“ — „Wet ni

hwad, barn", sade modren, „nu wet jag hwad jag skall berätta er i afton, den der hunden påminte mig om en liten berättelse.“ — „Den handlar wist om en hund?“ frågade Ida. — „Ja just så, mitt barn.“ — „Nå, Richard, hwart går du?“ frågade fadren. „Åh, jag tänkte så mycket på hunden, så jag ej märkte hwart jag gick“, war gossens svar.

De wände nu in på en större gata och gingo in i ett större, tvåwåningshus. Då betjenten kom ut för att öppna, sade han: „En gammal herre har warit här under tiden, hans namn är Griche.“ „Åh, det är säkert den rike köpmannen, din gudfar, Ida!“ „Min gudfar! Åh det war roligt! Skall man icke bjuda honom till middag?“ — „Ja wist, ja wist!“ sade fadren. „Nå det war en skön sak!“ ropade Ida och hoppade glad och sjungande till sitt rum. Hon sprang äfwen förbi sin gamla farmoders rum, men gick ej in till henne, fastän farmodren vänligt ropade ett „god morgon, mitt barn!“ Lilla Elin kom gladt springande till sin farmoder och sade: „Åh, wet farmor, det är så skönt wäder i dag!“ — „Det fögnar mig, och jag märker att den lilla promenaden har bekommit dig wäl, ty du är nu så glad igen, då du nyss war så tyft och mulen.“ — „Ja, farmor“, swarade Ellen, „jag är ledsen öfwer att hafwa wisat mig så butter och sur de här dagarne, men det är för

att wi flyttat till staden — till den tråkiga staden, wille jag säga; dock wet jag, att jag har gjort orätt, och mamma ledsen; detta gör mig mycket ondt.“ Vid dessa ord fylles hennes ögon af tårar. „Men jag skall nu försöka att blifwa rätt snäll“, tillade hon. „Det är bra, mitt barn“, sade farmodren och tog Ellens hufswud i sina händer samt tryckte en kyss på hennes panna. Sedan sprang Ellen åter till Ida, hwilken war sjselsatt med att kläda sig till middagen. „Åh, huru grann du blir“, ropade Ellen, då hon såg sin syster. „Ja“, swarade Ida, „grann will jag vara, när min rike gudfar kommer, och nått också.“ — „Ja, men jag tänker bedja mamma om att få påtaga min bättre nya klädning“, sade Ellen och sprang bort. Flickorna Berndtson gingo alltid om sommaren hwitklädda. Endast då de skulle vara bättre klädda, hade de skira, kulbräta klädningar. Om wintern nyttjade de ylleklädningar.

Snart återkom Ellen och sade: „jag får taga min hwita klädning.“ „Dag bara, du är alltid en liten tofsa, min lilla Ellen“, sade den snusförfenliga Ida. „Nå, flickor, ären I snart färdiga?“ ropade fadren bakom dörren. „Ja! ja!“ ropade Ellen. „Gudfar frågar efter Ida“, sade fadren och gick. „Ser du, Ellen, gudfar, den rike Griche, frågar efter mig. Men dig bryr han sig alls

icke om." „Sag är säker att han helsar äfwen på mig, då jag kommer in", sade Ellen. „Nå ja, kanske han helsar på dig, men icke bryr han sig ändå alls om dig!" Nu woro flickorna färdiga och sprungo skyndsamt till salongen. Herr Griche, en gammal, fet och frodig, rik köpman, satt wårdslöft i en mjuk länstol, inbegripen i ett samtal med herr Berndtson, så han ej alls märkte flickorna, förrän Ida stod alldeles inwid honom. Hon lade sin hand på hans arm och sade: „god dag, bästa onkel." „God dag, mitt barn", sade herr Griche och tog Ida i handen, men till Ellen sade han: „god dag, lilla Ellen, huru har du mått? När jag såg dig sist, war du en så der liten pia", han wisade med handen och lyftade sedan upp Ellen i sitt knä.

Ida gick litet förbluffad till en stol der nära intill. Det förtröt henne att onkeln hade tagit Ellen i sin famn och talat så länge med henne, då han endast tog Ida wid handen. Hon tröstade sig sålunda: „nå, onkel tycker att jag redan är så stor, att man icke kan taga mig i famnen mera, och så är det äfwen." Kort förrän herr Griche skulle gå bort, slänkte han ett wackert armband åt Ida, men ett litet nytt Testamente åt Ellen. „Ser du, Ellen", sade Ida, „du fick endast en liten bok, men jag fick ett wackert armband, hwilket manne wara mera wärdt?" „Ditt armband är dyrare

och wackrare, men min bok är dyrbarare och nyttigare", swarade Ellen wänligt. „Det wet man ej så noga", sade Ida, litet flat öfwer Ellens lugna swar. „Se så, flickor", ropade Richard omkring kl. 6 på afton, „kom nu in till mamma med edra arbeten." „Ack! är kl. nu redan 6", ropade Ida, „jag har ej alls lust att höra på sagor i afton." „Ack, aftonstunderne äro de käraste stunder på dagen", sade lilla Ellen, „då man får sitta hos sin snälla mamma och arbeta, och mamma berättar sagor." „Icke sagor, söta Ellen, utan berättelser", sade Richard, „mamma säger, att det är sanna berättelser." Nu woro flickorna i ordning; de gingo med sina arbeten in i modrens rum. Trenne stolar hade deras artiga broder ställt fram. Då de nu alla woro färdiga, begynte modren:

På en af Stockholms mörkaste gator, i en liten vindskammare, bodde en mycket fattig enka med sin son, Axel. Enkan hade fordom varit ganfska förmögen, så hennes gosse kunde gå i skolan, men när gossen war 8 år, dog fadren, och sedan kunde han ej fortsätta sin skolgång mera. Nu hade han intet att göra, utom att hemta och föra arbete till sin mor, samt då och då köpa något för de penningar hans mor försienat. För öfrigt satt han inne hos sin moder eller lekte med andra gossar på gatan.

En dag hade hans moder talat med honom om deras fattigdom, och när hon slutat, hade Arel begärt bröd, men då hade modren gråtit och sagt sig ej kunna gifva honom bröd, förrän hennes arbete blefve färdigt. Arel gick då ut för att ej wisa sina tårar, men han war ganska hungrig och wiste att arbetet ej skulle blifwa färdigt förr än sent på aftonen. Som han gick på gatan, kom en af hans forna skolkamrater, wid namn Josef, emot honom och sade: „nä, Arel, hwarföre är du så bedröfwad?“ „Åh“, svarade Arel, „min mamma är så fattig och wi hafwa ej bröd, icke heller några penningar att köpa för, och jag är så hungrig!“ „Åh, war ej ledsen“, sade den beskedlige Josef, „se här, wi skola dela min middag, och sedan skall jag säga dig något!“ Josef delade sitt brödstycke i två delar, och gaf den ena strömmingen jemte brödstycket åt Arel, och behöll sjelf det öfriga. De satte sig på en bodtrappa och förtärde med god smak sin lilla måltid. En barmhertig herre, som kom ut från boden, räckte en liten silfverpenning åt hwar och en af gosarne. Josef sade då: „wänta här, Arel, jag kommer strax tillbaka.“ Derpå sprang han bort, men återkom snart med ett trästöp i ena handen och ett stort stycke bröd i den andra. „Ser du, kära bror!“ ropade Josef, „här har jag ett helt stöp med swagdricka och desutom ett stort

stycke bröd, ser du bara!“ Josef satte sig nu på trappan och delade brödet och swagdricka med Arel. Arel stoppade brödet i fickan och sade sedan: „här har du, Josef, min silfverpenning.“ „Nej, behåll du den“, svarade den andre, „pappa och mamma äro ej så fattiga som din mamma, behåll du bara hwad du får, men hör nu hwad jag säger dig: lefwer er Caro annu?“ — „Ja wist.“ „Nå skaffa dig då en skottkärra, köp dig litet rep och laga selor; spänn sedan Caro för kärran och håll dig wid stranden, när ångfartyg och andra fartyg anlända. När nu de resande komma från ångbåten, så skall du erbjuda dig att föra hem deras saker för billigt pris. Då skola de nog låta sina saker föras, men se bara till, att du i början begär mycket litet, ty då skola människorna hjälpa dig och du kan derigenom förtjena något. Så gör jag och har förtjenat temmeligen.“ „Tack, Josef, du är en god och snäll gosse!“ „Det måtte så wara, adjö!“ ropade Josef och sprang sin väg. Arel stod länge och såg efter honom. Sedan gick han hem och berättade sin moder hwad Josef sagt. Då svarade modren: „ja, en god sak wore det wäl, om också du kunde hjälpa till att förtjena penningar, men hwarifrån skall du få den skottkärran, min käre gosse?“ — „Ja, det är swårt att skaffa en sådan; kanske skulle jag sjelf kunna göra den,

men då behöfwer jag spik, lim och bräder, utom alla werktug, som jag då skulle behöfwa. Jag skall ändock gå ut att försöka." Arel tog åter sin mössa och gick ut på gården. Der såg han i ett hörn en hel hög gamla träbitar och plankor, med innefattande spikar och nubbar, ja, der fanns till och med ett gammalt hjul efter en skottkärra. Arel stod der och betraktade bräddhögen, under det han tänkte: „den som nu hade de der bräderna!" I detsamma kom gårdsegaren, en fryntlig och bestedlig gubbe, till honom och sade wänligt: „du ser ångs- lig ut, min gosse, är du hungrig, så gå upp i mitt kök, så kan du få dig mat." — „Det är icke det, käre herre", svarade Arel, „men jag ser på den der bräddhögen." — „Hwad med den då?" frågade herren. „Åh, jag wille bara laga mig en skottkärra, men jag har ej tillbehör." „Dch hwad skall du göra med den?" „Jag skall spanna Caro före och sedan föra upp resandes saker från hamnen." „Så", sade gårdsegaren, „så, nå kom nu med mig, så skola wi höra hwad gamle Abram säger. Hör hit, gamle Abram, din drummel! Hör du?" Gamle Abram, gårdsegarens tregnaste tjennare, kom lunkande, och med mössan i handen sade han: „Hwa falls?" — „Jo, hör du, fins det ingen öfwerflödig skottkärra." — „Hwarföre int; ja? ska si efter." Han gick bort och kom snart

tillbaka, skjutande en temligen stor skottkärra framför sig. „Den här wore nu bra, men den är så stor att ingen menniska är i stånd te' skjuta den bara jag", sade Abram. „Så, så", sade gårdsegaren, „men du tänker ju spanna din hund före och derföre kan du taga den, käre Arel. Gossen tackade och sprang glad till sin moder. För några styfwer fingo de rep till selor, och redan tidigt andra dagen på morgonen stod Arel med sin hund och sin skottkärra wid stranden. Just nu kom ett stort ångfartyg brusande genom wågorna. Arels hjerta klappade. Kanste skulle redan detta ångfartygs passagerare gifwa honom de första pennin- garne.

Ångfartyget stannade. Landgången stöts fram och en hel mängd menniskor med kappsäckar, forgar, knuten och lådor strömmade ut. Arel bugade och bockade, men det hjälpte ej, ingen tycktes märka honom. Redan började han misströsta, han kastade en blick till andra ändan af bryggan, der stod Josef, gladt och wänligt nickande mot honom; då klappade någon Arel på armen och sade: „will du, kära gosse, föra mina kappsäckar och lådor till mitt kvarter." Arel såg sig om och svarade gladt: „Ja, ja, mycket gerna." Det war en gammal, gråhårig herremann, som talat till honom, en fru och en hel skara större och mindre barn stodo om-

kring honom. Axel lyftade fort de tunga kappsäckarne och knyten på sin kärva, och så bar det af genom många gator och gränder. Andteligen stannade de bredvid ett stort, wackert stenhus. Betjenter och jungfrur sprungo i trapporna för att taga emot sitt herrskap. Sakerne blefwo uppburne och Axel fick betalning, men utomdesse fick både Caro och hans herre en god frukost. Nu war det Axels dagliga göra att gå ned till stranden och förtjena penningar. Moder och son lefde nu bättre och lyckligare än förr.

„Se så, är det slut nu?“ frågade Ellen, ångslig. „Ja, min lilla flicka, och nästa gång får du höra mera.“ „Ja, dit är långt ännu“, sade Ellen, „men tack, söta mamma, för i dag.“

Wi bry oss icke om att följa herrskapet Berndtson under hela wintern, ty det blefwo enformigt. Barnen gingo i skolan, läste lexor, hade roligt och ledsamt, utan wi hoppa öfwer hela wintern till våren.

Det är nu aftenen före deras afresa till landet. Fadren är nu ute i staden för att skaffa skjutshästar. Modren håller allt ännu på att packa in, men barnen springa och skratta och sjunga, för att de nu åter få fara till det wackra, trefliga landstället, med blommor, fåglar och fjärilar. „Sag är, så glad, wet farmor, ja, så glad, att jag kunde

hoppa fast huru högt, i glädjen.“ „Och jag har författat en glädjesång“, sade Richard, „som jag tänker sjunga, när jag kommer på vår gård. Wet farmor, der står både om kalfwar och grisar, men det kan ej hjelpas, ty allt sådant finnes på landet.“ „Guru är det med Ida“, frågade farmodren, i det hon wänligt strök Ida under hafan, „åh, jag tycker det är lagom roligt“, sade Ida, i det hon drog sig undan farmodrens smetning, „kanske skulle du wilja bli här, när wi fara bort“, skämtade den gamla. „Ja wisst.“ „Skulle du wilja lemna oss, skiljas från oss och blifwa här i staden“, sade Richard. „Ja“, sade Ida. „Och pappa och mamma?“ sade Ellen. „Till dem kunde jag ju skrifwa.“ „Åh, stackars Ida, hvad hon litet håller af pappa och mamma“, utropade Richard. Ida tänkte svara, men Richard och Ellen woro redan borta.

Men se, nu är det redan morgon, solen skiner klar som ett eldklot. Berndtsonska wagnen ilar framåt på den breda, jemna landsvägen. Trenne glada barnansigten titta ur wagnen. Det bär af genom skog och mark, wackra ängar, emellan höga berg och djupa dalar.

Rågot sent på aftenen kommo de fram. Ännu samma aften springa Richard och Ellen till parken, trädgården, ja ända till skogen, men Ida stannar i sitt rum för att sluta sin bok, som hon medtagit

från staden. Vid qvällswarden sade Ellen: „nä, Riku, du sjöng ej din glädjesång, som du lofwade.“
— „Åh, den glömdes jag; nå, lika godt, jag kan ju sjunga den ännu i afton. I morgon är det för sent.“

Man gick strax efter qvällswarden till sängs, ty de hade äft hela dagen; deisutom är det roligt att stiga tidigt upp om sommarmorgonen för att höra de glada, små fåglarnas qwitter och sång. Så gjorde Berndtsons; kl. $\frac{1}{2}6$ woro alla uppstigna och färdigklädda. Till och med gamla farmor satt wid det öppna fönstret, med sin psalmbok i handen, och glasögon på näsan.

Denna första dag på landet skulle riktigt firas. Morgonkaffet drack man ute i gröngräset. På förmiddagen gjordes långa spatsärfärder till bergen och skogen. Middagen förtärdes på den vackra balkongen, med utsigt åt sjön. På eftermiddagen foro de alla i båt till en liten grönskande holme. Så förgick nästan hvarje dag. Både stora och små hade beslutat att riktigt roa sig. Men snart måste fadren resa till staden. Hans tjänst fordrade det. Modren, farmodren och barnen blefwo dock på landet ända till Oktober, då de åter packades in i den stora familjewagnen och foro till staden.

Sparfvarne.

En smed förstörde en morgon i vredesmod alla sparfbon under sitt hufstak. Grannens lilla Pius sade till smedens lilla dotter: „Hör du Gryssa, hvarför war din far så förgrymmad på de små sparfvarne?“

„Åh“, svarade barnet, „sedan far kom hem med den gyllene kalken och silfwerlamporna, tycker han att alla sparfvarna från dagens gryning skrifa tjuf! tjuf!“

Lilla Pius berättade detta för sina föräldrar. De försträcktes deraf, ty för ett år sedan hade verkliken dylika saker blifwit stulna wid ett inbrott i byns kyrka, och man war ännu icke gerrningsmannen på spåren.

Gossens fader omtalade detta i förtroende för länsmannen. Den kloke embetsmannen bad honom icke yppa något, forskade i hemlighet, och fann att smeden utgaf mer pengar än han förtjenade och lät wistera hans hus. Der hittade man också den stulna kalken. Smeden hade med sin hufswudnyckel öppnat dörrarna till kyrkan och sak-

ristian och begått kyrkofrofwet. Han blef dömd till arbetsfängelse.

„Ah, de fördömda sparswarne“, ropade smeden, „de äro skulden till min olycka!“ Men länsman-
nen sade: „Sparswarne hafwa icke gjort din
olycka, utan din gudlösa gerning har wållat den.
Icke heller hafwa sparswarne, utan ditt onda sam-
wete, förrådt dig. Det onda samwetet är en stån-
dig anlagare, som aldrig ger sig ro och som bragt
många brott i dagen.“

Ditt samwete bewara rent;
Det dig förråder, om ån sent.
Dch skulle du här kunna brottet dölja,
Skall straffet dock dig bortom grafwen följa.

Helsingfors,

J. Simelii arfwingars tryckeri, 1883.

